

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fera d'Espanya: dues pessetes.Redacció i Administració
General Barceló, —1.—2.º
PARÍA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

PUNTOS DE SUSCRIPCION

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.—Ca-lamo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila Brossa

Parla En Revenjoli. Escolta i oireu

Crotes de papada

N'haurem d'arrambar unes quantes an ets anticlericals pe'ses fantasies qu'han fetes contra sa Religió i l'Esglesia, com a bons missatges d'En Banyeta Verda, que no s'atura d'acobassarlos contra Deu per que, en aixamplar es potons, li hagen d'anar a fer companyia per tota una eternitat. Vaja, idò, si's-e repartim unes quantes crotes, que'ls-e desxonades qu'en billo billo!

I

Es lerrouxisme fa s'arròs pe'sa trompa

A Barcelona ja fa estona que's lerrouxistes están dividits en *feels* i *disidents* o *infeels*, que publicuen un diari, i no se treuen paraula bona des seu antic caporal. Llavò hi ha es *joves rebel·los*, que també están ja cansats d'esperar que D. Aleixandre les don es sus per fer sa Revolució, i ja comensen a creure qu'es que ell no'n vol i que fa tot lo possible per aturar qu'ella no venga. Amb això es *joves rebel·los* van fora corda contra D. Aleixandre. I que'n direm des lerrouxistes de Madrid? Sembla que's confirma sa nova que donarem dissapte passat de que ses Junes des centres lerrouxistes o Radicals madrilenys s'eren reunides en secret i havien acordat treure D. Aleixandre de *Cap des Partit*, perque el consideren venut a sa Monarquia. Ara corre sa noticia que D. Aleixandre se fa trons de totes aquestes Junes, i está resolt més que may a seguir ses seues empres mercantils, es seus negocis econòmics, aont sa sort el perseguix i hi demostra un tranc i una manya fora mida.

Una partida de radicals de Madrid, cansats de veure fer pasteta a D. Aleixandre, han resolt retirarse de tota política i esperar que venga sa Revolució per anar llavò a ca-D. Aleixandre a robar, calar foc i matar, això es lo que tantes de vegades les ha predicat D. Aleixandre.

II

Sa verera de ses vagues

Se veu que an ets obrers de casi totes ses regions d'Espanya les ha pegat per fer vagues; a unes bandes per una cosa i a ses altres pe's'altra. Se veu que es cosa de s'estiu, que ses sancs van calentes, i es Capitans Aranyes, verbo Caporals republicans (Pauetxo Iglesias, Melquiades Alvarez, Soriano, etc.) troben sa cosa preparada per moure alquer a dreta i a esquerra. Es que proven de moure sa Revolució per clavarmos sa República. Si, totes aqueixes *vagues* no n'hi ha casi cap de *professional*, que's fassa propiament permillors a situació des gremi, sino que casi totes son *revolucionaries*. Sa questió d'aqueixes *obrers* es moure renou i veure si s'arma sa Revolució. Pero la cosa no les diu bé ni mitjelis, sino ben malament per ells; sa vaga no's *generalisa*; i tot se reduex an es centenars, an es milenars de jornals que 's pobrets perden de feyna, i s'industria nacio-

nal se'n du ses sanbatudes que sufreix horrorosament ab cada revulgada i estrevada d'aquestes. Ets obrers fan molt de mal an es Patrons i a s'industria nacional, a sa nació meteixa; pero també se'n fan a ells meteixos horriblement. Com farien feyna ets obrers si s'industria no les ne donava de feyna? Sa desgracia més grossa de aqueixes *raquistes* es que son curts de gambals i de tey, i peguen de cap i de genoys, i quedan fets una mala fristea.

Si, per noltros es evident que totes aqueixes *vagues* son mogudes d'En Pauet Iglesias i d'En Melquiades Alvarez, qu'ara tenen s'empresa de durmos sa Revolució i sa República. Ara li fan es manec! Jen Pauetxo Iglesias i En Melquiades Alvarez! Quines dues hipoteques!

III

Es socialistes e-hu voldrien tot per ells

S'Obrer Balear posa dissapte un article des cèlebre caporal socialista francès Jaurés, aont aquest pretén fer veure que an es feyners o proletaris les correspón tot i an es propietaris o capitalistes no les pertoca res. Diu que sa societat actual es una iniquitat, per que? Primerament, perque sa feyna, es producte de sa feyna que fan es feyners, no es tota per ells, no les perteneix completament, perque hi té part es propietari o capitalista que les ha comanada o que les dona aquella feyna. I això diu En Jaurés qu'es sa gran injusticia del sigle. De manera que els obrers de fàbrica, segons En Jaurés, haurien de tenir per ells tot es producte des funcionament d'aquella fàbrica; i diu ell qu'es una injusticia insuportable que es capitalista qu'ha feta o comprada i conserva sa fàbrica i que hi posa es capital, haja de tenir part en so producte d'aquella fàbrica; com també diu qu'es una injusticia grossa de tot que es propietaris de ses cases que ets obrers habiten, hagen de cobrar lloguer, obligant ets obrers a desprendre-se d'una part des jornal que guanyen. I diu que també es una injusticia grossa grossa, que ets obrers hagen de pagar res per sostener s'Estat, això es, s'Administració pública i s'exèrcit, que defensa sa Nació des seus inimics i mantén s'orde públic, sensa lo qual no hi hauria vida possible p'ets obrers ni per negú. I diu En Jaurés que igualment es una injusticia feresta que es botiguers aont ets obrers van a comprar es comestibles i demés coses necessaries de sa vida, les hagen de fer pagar cap recàrec, e-hi hagen de tenir ni mitx centímet demunt ells. Sembla mentida que un homo de talent, com es En Jaurés, vaja tan tapat o procedesca de tan mala fe que arribi a s'estrem de defensar aqueixos doys, aqueixes barbaridats. Ell se funda en que sa feyna, «sa producció intensiva», «s'activitat econòmica es una funció essencial en tota persona humana, com sa feyna es una part integrant de sa personalitat des feyners», i que per lo meteix, ha d'esser tota d'ells, sensa que negú pus e-hi puga tenir gens de part, sensa que per cap raó ni motiu negú puga tenir part en so producte de sa feyna d'ets obrers. De manera que tot lo mon, totes ses coses han d'esser p'ets

obrers, i res res res p'ets altres que no son obrers; an es qui no son feyners o brassers, el dimoni que los se'n duga. I ¿aont es sa justicia de tot això? Si ets obrers no s'emprassen de de negú per fer feyna, si dins terra seu i ab doblers seus fessen se fabrica i la conservassen i hi posassen es capital necessari per ferla funcionar, i que llavò hi comparegués un capitalista que no hi hagués posat res an aquella fàbrica; i, no haventhi posat res, volgués tenir part en sos productes de tal fàbrica, això si que seria una vertadera injusticia; a-les-hores tendrien raó ets obrers de sostener que tot es producte de tal fàbrica havia d'esser per ells. Pero si ets obrers només e-hi posen es brassos en sa feyna de sa fàbrica, si es capitalista fa sa fàbrica i la conserva i proporciona sa primera materia, sa cosa qu'ets obrers obren ab sa feyna, ¿com pot esser just que es capitalista no haja de tenir part en so producte des seu capital, sensa el qual no seria possible sa feyna d'ets obrers? Perque es una cosa més clara que s'aygo: com s'ho farien ets obrers per trebayar si no tenien fàbrica o terra aont fer feyna. Es ver que sa fàbrica o sa terra sensa ets obrers no produuiria res; pero també es ver que ets obrers sensa fàbrica ni terra, no porien fer feyna, no porien produir. De manera que lo que sostén En Jaurés que tot es producte de sa feyna d'ets obrers i pertoca de justicia an ets obrers, es una solemne mentida. Que sa feyna es «una funció essencial de tota persona humana», «una part integrant de sa personalitat des feyners»? Conformes de tota conformitat; pero i es propietaris i es capitalistes ¿que no son personnes també? S'activitat que's propietaris i capitalistes despleguen ab so seu capital, ab sos seus remeys de terra o fàbriques, ¿que no es «una funció essencial de sa feyna»? Conformes de tota conformitat des feyners?

Clar está que si, es evident que si. O només son personnes ets obrers, i es propietaris i capitalistes bistles? Lo just es que tots es qui tenen part en sa feyna o perque l'han feta o perque han proporcionada sa cosa aont s'es feta sa feyna, sa cosa obrada; lo just es que tots aqueixos tenguen part en so producte de tal fàbrica, i hi tenguen una part proporcional a lo que hi han posat en feyna o capital. Per lo meteix es una solemne mentida que's produc de una terra corresponga tot an ets obrers de tal fàbrica, an es feyners de tal terra, de manera que l'amor de sa fàbrica i de sa terra no hi hagen de tenir res. Es una solemne mentida que sia cap injusticia que's propietaris i capitalistes participin des producte de sa feyna qu'ets obrers han feta a sa terra o a sa fàbrica de tal propietari, de tal capitalista. Lo injust de tot seria que no hi haguessen de tenir gens de part, que no hi haguessen de tenir tota sa part que les correspon.

I que'n direu de ses altres veraderes batayonades d'En Jaurés, de que es una injusticia que ets obrers hagen de donar una part des producte de sa feyna o capital, de sa feyna, an es propietari de sa casa qu'habiten, a s'Estat aont viuen i que'ls-e defensa i els-e fa possible sa vida, i an es botiguers que

tenen ubertes ses seues botigues perque ells e-hi puguen anar a comprar lo neccesarí per viure. De manera que an ets obrers es propietaris les haurien de deixar estar de franc a ses seues cases; ets obrers haurien de gaudir de totes ses ventatges que du el viure dins un Estat civilisat, que els ha de defensar i sostener per que puguen fer feyna pacificament i negú hi puga anar a oprimirlos ni a despuyarlos; i en camvi ells, ets obrers, no haurien de pagar ni un céntim de tot lo que costa s'administració pública, de tot lo que costa un Estat civilisat. De manera que es botiguers haurien de tenir ses botigues ubertes, pagantne patent com se suposa, fent feyna com uns negres per sosteir tals botigues, teninti ocupat es seu capital per ferles anar envant; i de tote aquesta feyna feta dins tal botigues, es pobres botiguers no n'haurien de tenir cap profit, sino qu'haurien de donar an ets obrers totes ses cosees just en es preu qu'ells les compraren. De manera que aquí tothom hauria de donar sa sanc i sa suor an ets obrers, i ets obrers fora donar res a negú! Ets obrers només serien bons per cobrar! may per pagar! I això es sa justicia socialista! Isa negació de tota justicia! acaramullar tois es drets i tots es bens a favor d'una classe, despuyant y sacrificant totes ses altres classes! Tot p'ets obrers i res p'és qui no son obrers!—Qu'ets obrers han de tenir sa part que les correspon de sa feyna que fan, que s'Estat no les ha de fer pagar més de lo que es just, que es propietaris de cases no'ls han de fer pagar uns lloguers massa alts i ferlos estar dins cases malsanes, qu'ets botiguers no han de voler guanyar massa demunt ets obrers,—conformes de tota conformitat. Això es lo que demana sa justicia, això es lo que dicta sa raó, això es lo que sostenim noltros, que som tan inimics des *socialisme* com d'ets abusos des capitalisme. Nigú té dret a esplotar nigú, nigú té dret d'oprimir nigú ni a despuyar nigú. Cadascú que tenga lo qu'es seu, lo que es just, lo que li pertoca. Tan injust es oprimir es pobres com oprimir es rics; tan injust es negar es dret des pobres com es dret des rics. Devant sa justicia no hi ha d'haver rics ni pobres, sino lo qu'es just: a cadascú lo qu'es seu i foris.

De manera qu'En Jaurés cau en es meteix vici que condamna: per defensar es dret d'ets obrers, nega es dret des capitalistes, des propietaris; per defensar sa personalitat d'ets obrers, nega sa personalitat des capitalistes i des propietaris. E-hu vol tot p'ets obrers i res p'és qui no son obrers; vol que totes ses altres classes de sa societat i tota sa societat quedí sacrificada an ets obrers i anulada devant ets obres, que negú siga res ni tenga res més qu'ets obrers! I això es sa justicia socialista, es a dir, sa més grossa de ses injusticies, sa negació de tota justicia!

I aquest Jaurés que diu totes aqueixes coses a favor d'ets obrers, ¿les fa ell? les compleix? les observa ell? Ell es un misser, es un propietari, té molts d'obrers que fan feyna per ell. Les dona tal volta tot es producte de sa feyna? No s'atura res per ell com a capitalista? Vaja si s'atura! Fa lo que fan tots es capitalistes i devegades un poc més contra es seus obrers,

Ja's sap que tots aqueys caporals socialistes, quant tenen obrers baix d'ells, les oprimeixen, les xuclen sa suor i sa sane per l'estil de lo que fan els altres capitalistes, no es capitalistes de bona part, sino es de mala part, que no tenen sanc an ets uys i que pitgen sa ma tan com poren per treure tot es suc a sa taronja, vuyadir, a s'obrer que fa feyna per ells...

¡Senyor, quina colla de farsants! Si, no es més qu'una farsa criminal tota aqueixa propaganda que fa s' *Obrer Balear* presentantse com es «defensor de sa classe trebayadora»! ¡Tal defensa es una solemne mentida! ¡Es fets parlen!

IV

Endevant ses atxes!

Es governants francesos, després de tants d'anys de perseguir l'Església i de llevar i esveir tot esperit relligios de s'ensenyansa ab s'idea de que es jovent sortis de ses escoles sensa cap noció de Deu ni de Relligió, figurantse que ab això havien de fer sa felicitat de sa nació,—ara se troben que es Mestres d'Escola han feta una lliga, un sindicat, i dins un aplec que acaben de celebrar a Chambery, si mal no m'err, han declarat que així com no regoneixen s'existència de Deu i son contraris a tota relligió, així també neguen s'existència de la Patria i diuen que això de s'honor de la Patria, i es bé de la Patria i se gloria de la Patria son rondayes que no els entren, sino que les desprecien, son *vuyts i nous* i cartes que no lliguem. Es Gobern francés s'es aborronat de veure qu'es seus Mestres qu'ell han pastats y esmol-lats, les son sortits tan repelents i li fan aqueixa declaració de guerra, com e-hu es per tot Govern negarli s'existència de la Patria, dirli que s'honor i es bé de la Patria es una faularida. Pero es Mestres, dins es sistema de s'impiedat que retgeix la França, son llògics. Si no existeix Deu, existirà la Patria? Si sa Relligió es una faula, ¿la Patria serà una realitat? Deu és es fonament de tot. Si llevam Deu des mitx, si negam que hi ha Deu, ¿com podem aturar qu'altres diguen que no hi ha Patria, que no hi ha honor ni dret, ni virtut ni vici? Si sostenim que no hi ha Deu, tot se'n va a fons: la Patria, s'orde, s'obligació d'obrar es bé i fogir des mal. Això es lo que no té en conte es Govern francès que s'es cremat tan fort des seus Mestres d'Escola, i els-ha privats de formar tal lliga, tal Sindicat. Pero ells sembla que no'l s'escolten an es Govern i que mantenen sa lliga i es sindicat. Ja hu veurem com acabarà això des Mestres sensa Deu de França! ¡Pobre França! ¡Bé les hi pagarás cares ses barbaridats qu'has deixades fer an es teus Gobrns contra Deu, contra sa Relligió, contra l'Església!

V

Malanat! més que malanat!

No es altra cosa un terrolier que que mos surt dissapte passat demunt s'*Obreretxo Balear* dient que «va aprendre de sa mare», «de pronunciar i admirar», «es mon de Cristo», «alè des débils», «agombol des desvalguts», «que predicá sa germandat i s'amor» d'uns ab altres; i diu aqueix terrolier que aquella «admiració» envers de Cristo que sa mare li mostrá, «el va dur a estudiar es llibres religiosos», però diu llavó es miserable que «sa relligió no li pogué proporcionar sa veritat». I ¿com va esser això, gran terrolier? Ah! mos deys que va ser que «trobáre molts d'errors», «dins es llibres religiosos», «contraris a tota raó», i llavó perque «sa relligió aconsaya que mos resignem es pobres ab s'esperança de que an el cel trobarem

una recompensa a caramull [de tots es nostros sufriments]. I lo que diu aqueix malanat: «Si es rics també van an el cel», essent així qu'ells demunt la terra ja tenen tot lo que volen, resulta que Deu seria injust perque donaria felicitat an es rics an aquesta vida i a s'altra i an es pobres només les ne donaria a s'altra vida. I per aquestes raons diu aqueix cap verjo que deixá de creure en Cristo i en Deu, que deixá tota relligió. Pero i quins «llibres religiosos» anàreu a lletgir? ¿Lletgireu l'Evangeli? ¿El lletgireu may a l'Evangeli del Bon Jesús? El Bon Jesús vengué an el mon, i va dir: *Jo som es camí, sa veritat i sa vida.* ¿Per que no l'heu pres an aqueix camí? Per que el deixareu després de haverlovos mostrat sa vostra mare? ¿Per que no abraçareu aqueixa *veritat*, aqueixa *vida* del cel, el Bon Jesús? I teniu pit, per dir devant Cristo que sa relligió de Cristo «no vos pogué proporcionar sa veritat!» Es fals i mentida! Menti com un miserable si deys que Cristo no es sa veritat religiosa! Veyam i quina cosa ensenyà l'Evangeli que sia contraria a sa raó? Que no sou capaç de citarne cap! I gaont ni quant sa relligió ha dit an es pobres que no han de fer més que resignarse ab s'esperansa del cel, com deys vos mentint? No, sa Relligió no ha dit may que's pobres no hagen de fer més que resignarse ab s'esperansa del cel! Sa relligió no ha dit que's pobres no hagen de malavetjar millorar sa seuva situació material, i adquirir condicions de vida més ventajoses i unir-se ells ab ells per defensarse des seus contraris, per fer valer es seus drets, per ferse respectar i donar lo que els-e pertoca en dret i justicia. ¿Tal volta no va esser l'Església Catòlica sa que aboli a poc poc s'esclavitud, que tenia reduits a s'estat de besties brutes tres quartes parts d'ets homes i dones? ¿Tal volta no es estada sempre sa Relligió Catòlica sa gran defensora des pobres devant tots es despotes, devant tots es tirans? ¿Tal volta no va esser el Papa Lleó XIII es gran defensor, difinidor i proclamador des drets d'ets obrers contra ets escessos des Capital, mereixent esser anomenat el Papa d'ets obrers? I gaont e-hi ha haguda may cap religió, escola ni institució humana qu'haja defensats tant i tan bé es pobres, es desvalguts contra tots es qui's han volguts oprimir i tiranisar?

Res d'això sap aqueix miserable escrigadoretxo que demunt s'*Obrer Balear* té sa poca alatxa de dir que abandoná sa Relligió de Cristo perque aquesta «no li pogué proporcionar sa veritat!» Menti més que mentida! I qui li ha dit an aqueix malanat que es rics no passen penes i tribulacions, i que sa vida des rics demunt la terra es sa felicitat? ¡Quina mentidassa! Es rics felicis? ¿es rics esser ditxosos? Com sa coneix que aqueix escrigadoretxo no sap que son rics ni n'ha tractat may, o ment com l'ànima de Judes, dient lo contrari de lo que pensa! Es rics passen finis finis tantes de tribulacions i disgusts com es pobres; no passaran estrenyedat de diners; però passen altres miseries i congoixes pitjors que s'estrenyedat de diners. Si es rics tenen certes alegrías i plers, també ne tenen es pobres, i devegades más pures i intimes que no es rics. No, sa felicitat no es an aquest mon ni p'es rics ni p'es pobres; i qui diu que hi es, ment i re-de-ment.

I mos diu aqueix escrigadoretxo que deixa sa relligió do Cristo perque «no li pogué proporcionar sa veritat!» i que se va fer socialista. «perque es socialisme es sa veritat!» —¿Ay sa veritat? Mostrau com, germanet! ¡Vaja mostraumoshó com «es socialisme es sa veritat!»

I tota sa prova que dona aquest embalit es que que «ab ses solucions que es socialisme ofereix, s'haurien d'aca-

bar ses tremedes injusticies que hi ha dins sa societat actual». — Escoltau, germanet! ¿i com e-hu sabeu que ab sos remeys socialistes s'acabarien talas injusticies? ¡Veyam an-e quina banda del mon es socialisme ha fet mai res d'això! No fa anys quea França hi ha Gobrns composts de socialistes? ¿S'hi son acabades aquelles «tremedes injusticies» que deys vos? ¡O tal volta direu qu'aquells socialistes de França que entraren a Ministres, resultaren esser uns traydors, uns farsants, que no cumpliren res de lo que havien promés? ¡i com sabeu que's Gobrns socialistes que's formassen, no patien des meteix mal, no serien una colla de traydors, segons voltros deys? I si es socialisme, per lo absurd i desgavellat i seuvatge qu'es, no ha pogut may formar cap Govern, no ha pogut entrar may a comandar cap nació, ¿com sabeu, germanet, que ell faria «acabar» aquelles tremedes injusticies de sa societat actual? De manera que vos desertareu de sa bandera de Cristo, de sa Relligió Catòlica, que vos dona resolts tots es problemes i questions socials, faltant només que se posin en pràctica feelment, es principis catòlics: principis que s'hi son posats en pràctica milions de vegades i que s'hi posen continuament, i han transformat el mon, i fan que's pobles cristians siguen es pobles més civilitzats de la terra, i allá ont fa més bon viure, per quant allá ont reyna s'esperit de Cristo, s'hi fa vida del cel; idó vos sou fuyt de sa relligió de Cristo que transforma el mon i fa sa felicitat de tots es qui la practiquen feelment, i vos n'anau an es socialisme que no més promet i no ateny; que fa grans promeses, pero que no produceix més que desgavells, descordies, rabies, rancunes, barayes, morts! I an això li deys vos «sa veritat!» ¡Bona casta de «veritat!» ¡No, no es sa veritat es socialisme, sino una solemnisima mentida, una farsa feresta, una esplotació terrible des bobians, curts de gambals i qu's mamen es dit! ¡Això i no altra cosa és es socialisme!

VI

Segueix es negoci de s'escàndol i altres herbes

El segueix s'*Animalot pudent*, publicant infamies, mentides i indecencies contra es dignissim senyor Bal-le de Sineu, perque es des partit contrari an el Sr. Bal-le, mentres parli contra aquest, li compren números, i així té despatx a Sineu, importantli molt poc si ell ab això fa encalentir ses sancs a Sineu i sembra rancors, odis i barayes. ¡Se'n fa bé trons s'*Animalot* de si es sineuers se barayen i si se fan xerois i s'esclafen es cap!

Que s'*Animalot* fassa tot això nomos estranya gens. Lo que si mos estranya que aquells senyors que encara no fa un any, se presentaren a cer ta Autoritat de Mallorca, oferintse a fer qualsevol sacrifici per procurar se pau de Sineu i que s'acabassen de una vegada ses barayes que allá s'sostenien demunt periòdics d'un i altre partit, —mos estranya idó, que aquells senyors no fassen res ara perque s'aturi, perque s'acabi aqueixa campanya de s'*Animalot pudent* x-

lanhi tant i tant es meteix'partit que enviá es seus caps-pares allá ont hem aludit, perque s'acabassen ses barayes demunt es papers públics. Si llevó eran tan dolentes aqueixes barayes ¿son tan bones ara? ¿es un bé tornarhi? —An es principi que s'*Animalot* torná a rompre es foc, alguns capares protestaren, i hem de creure que hu feyen sincerament. Foren alguns només. D'ets altres, des qui duen la balla, no'n tenim cap noticia de que n'hagen protestat; ses notícies que tenim son de tot lo contrari. I, sobre tot, es evident que si ells condemnassen tal campanya, si no fos des seu gust, no corriera s'*Animalot pudent* per allá ont corre avuy dins Sineu. Es evident de tota evidència que, si es Caps des partit contrari des Bal-le condemnassen sa campanya de s'*Animalot*, es qui componen es Partit, no farien correr s'*Animalot*, ni 'l celebrarien, ni'l lletgirien, i que en tot Sineu no se'n despatxarien ni una dotzena. Que hi pensin, si volen, aqueys caporals en sa gravíssima responsabilitat que ab sa seuva actual conducta contreuen devant Deu i ets homos i s'esca gravíssima de mals que posen dins Sineu!

S'*Animalot pudent* diu que es sortit a defensar es Bal-le de Sineu es *Gord de So'n Carrió*. No'n teniem noticia. I ¿qui es aqueix *Gord*? ¡o *Animalot*! si's pot sebre? ¡A veure si mos ne donau més indicis! ¡Vaja! esplauvos una mica més, gran *Animalot*!

VII

Es Banc d'En Lerroux

Idó si, En Lerroux amb una partida de senyors grossos que no tenen cap pel de republicà, ha fundat a Barcelona un *Banc d'Obres Poblades*, i ja funciona ubert a la Plaça de Catalunya. Es seus partidaris estan dividits, es qui estan collocats i fan feyna en es Banc, creuen que's una gran cosa; es qui no hi han pogut entrar ni hi han cabut, creuen qu'es una nova engallada d'En Lerroux, s'engallada cent i una, aixó es, qu'en Lerroux se fa tronsja de sa República, i a lo que va, es a fer diners per durmos sa República? Ca! per omplirse més i més sa bossa. Ja la té re-de-plena; pero de cada dia l'aixampla més i més, i vos assegur que sera maleta d'omplir.

Com se suposa ara ja no se'n recorda gota de sa pretxa que va fer an es «joves barbatxos», an es seus sogueus dia 1 de setembre de 1906 demunt *La Rebeldia*, que les deya: «Robau calau fecl matau! cremau es Registres de sa Propiedad! Feys fer uy a to! — Tot això e-hu predicava quant ell no tenia aont caure mort. Ara que té, ja ha mudat de cantet!

E-hu veys republicanxos bobanetxos de dobrer-u! ¡Anauvosne a fiar d'aqueys caporals vostros que surten d'en tant en tant a encalentirvos es carabassot i a engatarvos ab sa promesa de que aviat farán entrar sa República! Sempre vos enganen i ne obstant sempre els-e creys? ¡Com se coneix que no'n teniu gens gens dins se closea d'alló que frigen! Més vos ne mereixeus per biduins!

DE TOTES ERBES

Sa flor de jerical i s'auzellet d'or

Això eren tres germanes fadrines: sa major de denou anys, sa segona de desset i sa darrera de quinze, que només Francinetà; i anc que totes fossen ben polides, sa petita se'n duya sa vantatge en tot: en galania, en tranc, en llestesa, en bondat.

(1) La'm conta En Toni Garrit, de St. Llorenç des Cardessar.

Estaven devant ca'l Rey, i tenien una grandiosa aufabaguera a sa finestra des sòtil dins un cossiol.

Pujaven aregar s'aufabaguera un dia perhom; i heu de creure i pensar i creure que sa major i sa segona, com l'havien regada, s'estaven una bona estona guaytant pe'sa finestre per veure qui passava i qui no passava, i encara més per una altra cosa, per que les vessen a elles, sobre tot es fadrinel·los, perque en comensaven a

tenir unes ganes rabioses de que les se mirassen i de que les escometessent per festetjar. Na Francineta no era així: com regava s'aufabaguera, s'in passava cap d'al-lotellot que s'aturàs a alunya la i ella se'n temia, zas! se posava darrera s'aufabaguera, de tant que s'empeguera, per que no la vessen.

Un des qui mirava més devers aquella finestra, guaytant per una finestra de ca-seua, era el Rey, que l'acabaven de coronar perque son pare s'era mort (jal cel lo vegem i tots los cristians!), i comensava l'homo també a estar ab sos maldecaps que solen tenir tots es fadrins d'una vintena d'anys, com era ell, es maldecaps de trobar una al-lota de primera, d'aquelles que deixen ab un peu alt, sols de veureles.

I allà l'haurieu vist an el Rey guayta qui guayta pe' sa finestra com aquelles tres germanes pujaven aregar s'aufabaguera, que llavò treyen es caparri defora per veure si hi havia res de nou de dalt abaix des carrer i per totes ses finestres des veynats; i, com reparaven qu'l Rey les aluyava, llavò si que hi estaven contentes, i allà fent es desentes guayta qui guayta per que el Rey les se pogués mirar bé, perque vos assegur que gust poria passar el Rey de mirarles-se, pero més en pasaven elles de que les se mirás. Pero uep! això només eren ses dues majors. Na Francineta no feya res d'això, sino tot lo contrari. Tot d'una que's temia que la se miraven, zas! ja la tenien darrera s'aufabaguera, com he dit; i, si era el Rey es mirador, fogia de sa finestra com un llambre perque n'estava massa empeguida de que'l Rey li hagués de posar sa vista demunt.

Ses seues germanes se'n arribaren a tèmer, i li deyen:

—Mirau aquesta beneytotal sebreli greu que'l Rey la se miri! No mos ne sap tant a noltros, que may estam més a pler que com veym que mos mira! I ben alerta que hi anam a llevarmos de sa finestra, mentres veym qu'ell mos té la vista demunt!

An el rey li agradaven prou aquelles tres al-lotes, perque totes tres eren ben tayades de per tot i ben gayardes; pero sa que li agradava més era Na Francineta perque era sa més garrida i sa més modesta, perque no se deixava contemplar, perque s'amagava derrera s'aufabaguera. Així es que'l Rey un dia qu'ella regava sa ditzosa aufabaguera, no pogué estar pus, i desde sa finestra d'ont guaytava, l'escomet ab aquesta:

—Bon dia i bon any Francineta!

—Bon dia tenga, Sr. Rey! respò s'al-lotona.

Pero heu de creure i pensar que li entrá un tal empeguement, que fogia de sa finestra més vermeya que la grana, i el Rey ja no la va veure pus aquell dia.

Es dia que va fer tres, qu'ella torná a sa finestra per regar s'aufabaguera, ja hu crec que'l Rey la vel-lava com un gat sa rata, guaytant de sa finestra de ca-seua; i tot d'una qu'afina s'al-lotona, ja l'escomet ab aquesta:

—Bon dia i bon any que Deu mos do, Francineta!

—Bon dia tenga, Sr. Rey! respò ella, més empeguida que no sé que me'n diga.

—I per que me feres aquella mala passada ahir de fogirme, com jo te vaxt donar es bon dia? diu el Rey. Tampoc no crec que parlás gayre mala!

—Es ver, diu Na Francineta, ja empeguida de tot, que no sabia com desferse'n d'aquellos trunfos, fins que a forsa de forses pogué dir:

—Que m'ho perdón, Sr. Rey, que no hu vatx fer per mall. Va esser que me vaxt empagueir massa de que Vossa Royal Magestat m'escometés! Una pobre al-lota com jo que volia que fés? Sobre tot, m'ho perdón per amor de Deu, Sr. Rey!

El Rey va conèixer qu'aquella al-lotona passava massa pena, i li va dir:

—No res, Francineta, pots fer sa teua via, si es que tens feynes que t'estiren.

—Idò, ¡bon dia tenga, Sr. Rey! diu ella, i futx de sa finestra més que de pressa.

Suava de cap a peus de sa pena qu' havia passada d'haver de parlar ab el Rey, i no se'n poria avenir ni hi poria

donar volta que'l Rey l'hagués tornada a escometre i li hagués moguda conversa d'aquella manera.

E-hu conta a ses seues germanes, que la se cuydaren a menjar perque fogia tant de sa conversa que'l Rey li donava, en lloc de donarli corda a's estrel com e-hu haurien fet elles i qualsevol altra al-lotella d'aqueixes que van tan a l'aire ab so festetjar.

—E-hu hem de veure, li arribaren a dir a Na Francineta, aon arribarà sa teua blayural! El Rey i tot morretjat! Sembla mentida!

I no vos dic res s'envaja que'n tenien totes dues de qu'el Rey se fos posat a escometre Na Francineta, allà ont may les havia dit a elles: —Com va la vida? perque just les se mirava boca closa com sortien a sa finestra aregar s'aufabaguera.

Na Francineta no es que fos gens orada ni poc conversadora ni temorega; sino que li era vengut massa denou que el Rey qu'era el Rey l'enveitius amb aquella escomesa tant llamentant una i altra vegada. La dona se revest de coratge, i va dir ella ab ella:

—Com son Francineta! que, si el Rey me torna demanar de noves, li he de sortir com un pinyol de cirera! No li he de menar gens de por! No hi vuy pasar per beneysta i aturada!

—Que me'n direu? Ell es primer dia que li torna tocar regar s'aufabaguera, se'n puja dalt es sòtil ab so poal d'aygo, i ja es partida a abocarla a sa ditzosa planta.

—Que me'n direu? El Rey ja l'esperava desde sa finestra de ca-seua, guayta qui guayta, i com la guipa a s'al-lotona, ja li amolla aquesta:

—Bon dia i bon any que Deu mos do, Francineta!

—Bon dia tenga senyor Rey! diu ella.

—I com mos trobam, Francineta, de dobberts fets, diu el Rey.

—Dobbers, pocs; trabays molts! diu Na Francineta, sentintse plena de coratge, qu'un retgiment i tot de soldats no l'hauria retgirada.

An el Rey li vengué de nou que li fos fuyt tant s'empeguement de ses altres vegades, i s'atansà a dirli:

—Escolta, Francineta! No'm diries quantes de fuyes i quants de brots té aquesta aufabaguera que regues?

—Me diga Vossa Real Magestat, respò Na Francineta, quants d'estels e-hi ha en el cel i jo llavò li diré quantes de fuyes i quants de brots té aquesta aufabaguera.

—Si que m'has capturat, gran pitxornal s'esclama el Rey. No res, ab Deusia, Francineta! Fins un altre dia, si Deu ho vol!

I el Rey va descomparéixer de sa finestra, i se'n anà cap dret a sa mare, i li diu:

—Mu marel ja he trobada una al-lota que m'agrada per casarm'hi.

—També meteix? diu sa mare. I qui es ella, si se pot sebre?

—Qui es? diu el Rey. Na Francineta d'assi devant.

—Aquesta al-lotetxa pobretxa d'assis devant? diu la Reyna. Vaja! no'm venys ab berbes, que no estic gens perque me'n fassen!

—Ses berbes les tenc a ses soles des peus! diu el Rey. Que no m'ha d'agradar a mi s'al-lota amb-e qui me tenc de casar?

—Sí que t'ha de agradar a tu, diu sa mare; pero també m'ha d'agradar a mi i a la Cort. O no hu saps qu'un Rey està molt fermat, i que no pot fer just es seu gust.

An el Rey allò li va caure tort, i com més anà, més s'hi infundà en so voler Na Francineta, i no hi hagué altre remey que deixarli fer es seu gust de casarse ab aquelle frevel'lera.

Com anaren a dirlo an aquesta, si hi venia a bé, també li va venir molt de nou, pero va dir que sí. Donaren dia per ferse s'esclafit, i arribat es dia i enrengades totes ses coses, se casa el Rey ab Na Francineta, i venguen unes noces altes de punt de tot, i un ball ben vitenc i festes i més festes, i sarau per llarc i tothom ben content. I com veyen Na Francineta tan ben tayada i tan garrida i tan gayarda i tan etxerevida i an es meix temps tan bona al-lota, tothom s'esclamaya:

—Sí qu'ha tengut bon gust el senyor Rey! que hi puga estar molts d'anys

en pau i concordia ab la Reyna Francinetat! Amen!

JORDI DES RECO

(Seguirà)

nacions, a fi d'emanciparmos de sa tutela francesa, molta volta malsana o mal orientada.

Lleó XIII, en certa ocasió solemne, va dir: «Germania docet!» prenent exemple d'Alemanya; i Pius X, el Papa venturosament renyant, quant va voler que's catòlics italiens s'organisassen, los va indicar com-e model sa gran obra de l'il·lustre Windthorst, el *Wolksverein*, que, gracies a Deu, ya funciona admirablement dins Espanya ab so nom d'*Acció Social Popular*, de la qual se pot esser membre, pagant tant sols una pesseta cada any.

I per que es catòlics alemany tenen es privilegi d'esser catòlics models d'accio catòlica moderna? Serà perque allà no topen ab inimics des catolicisme? Molt al revés; allà abunden més qu'en lloc ets ateus, es materialistes, es socialistes, es liberals, es protestants.... i tots aquests missatges d'En Barrufet e-hi estan admirablement organitzats, molt més ben organitzats que's babaluets anticlericals de per aqui. Passau, si no, sa vista per demunt aquests cífers sobre es 'partit socialista alemany: «Ses organitzacions provincials contaven, dia 30 de juny d'enguany, prop d'un milió de socis, es 16 per cent més que l'any passat. Sa Prensa des partit tenia prop d'un milió cinc cents mil abonats, o sien 170 mil més qu'entany. Es nombre de diputats socialistes an es Congressos d'es diferents Estats confederats ha pujat de 36 a 224. Es mateix partit té 2.531 representants a 470 ciutats i 7.593 a 2.680 municipalitats rurals, ademés de 104 magistrats a 50 ciutats i 204 membres des Consejo Comunal de 204 pobles o viles. Per ses darreres eleccions generals, just de sa caixa central, se gastaren 910.000 marcs, casi doble de lo que se gastà per ses eleccions de l'any 1907. En fondos de reserva quedaren encara 233.000 marcs. Es sindicats socialistes han ingressat dins ses seues caixes 72 milions de marcs, o sien 8 milions més que l'any passat; avuy es sindicats socialistes alemany conten ab un capital de 62 milions en reserva.»

—Que! no teniu es cap maretjat de lletgir aquest enfilat de nombres? A un li sembla veure sortir de l'ífern tota sa caterva de dimonis boyets, formats en esquadrons per donar una batalla campal contra es *flys de Deu*. ¿Qué seria de noltros, pobres catòlics espanyols, si es quatre babaluets socialistes, aperduats d'aquí, tornassen un exèrcit tan gros i tan ben armat? O mudarem de sol a rel de sa nostra conducta, o prest no'n cantarien galls ni gallines de la Catòlica Espanya.

—Es que es catòlics alemany conten ab homos individualment més sabis, més zelosos i més bons qu'es nos-tros?—No crec que en general se puga afirmar això. Ab absolut, així com es llibell intelectual d'allà es més alt que no es d'aquí, pot ser que hi haja també allà més homos de major capacitat científica que a Espanya; però, relativament o sia respecte de s'altura des llibell general d'aquí, noltros contam ab més homos catòlics de primer orde que Alemania. Més clar; es catòlics d'Espanya guanyen an es no-catòlics espanyols, en capacitat científica, política i social, de molt més, i no de mides, que no es catòlics d'Alemania an es no-catòlics d'aquella mateixa nació. I lo que es més encara, noltros espanyols contam ab una majoria numèrica, mentre que es catòlics alemany son una petita minoria.

—Pero jah! es nostre individualisme es bestial. Ningú vol regoneixer a ningú vertadera superioritat; allà ont e-hi ha dos espanyols que's creuen valer qualche cosa, se lleva sapell a un tercer espanyol, que, regularment val més ell tot sol que es dos

Coses d'Alemanya

Noltros, catòlics espanyols, sempre qu'ets elements esquerrians d'Espanya tracten de promoure qualche moviment anticlerical, los acusam de afrancesats, de moneyes des francesos, i no mos falta raó.

Pero no es manco cert que noltros mateixos no solem sobre gayre més qu'imitar es catòlics francesos, els quals estan molt lluny de porer servir de miray en lo que toca a s'accio politica-social.

Fins i tot lo que creim sobre de s'accio catòlica d'altres nacions, e-hu solem sobre passat p'és cedàs francesos, que no sol esser ni molt sencer ni molt il·lustrat.

Crec, idò, que no ha d'esser tasca inútil sa de fer una informació directa de ses coses d'Alemanya i d'altres

escorxadors plegats. Si sentiu parlar bé d'un personatge, digau que son de sa seu *capelleta*; ningú parla bé d'un altre sols per ses bones qualidats d'aquest. A quants i quants de catòlics, d'aquells de *sa tesis o no res*, he sentit censurar amargament un homo, que val per deu en sa propaganda i polèmica catòlica, just perque deyen qu'usava un mallorquí massa gruixat. Aqueis mateixos catòlics esquitarells n'han oferits, varies vegades, uns articles que publicà contra aqueix gran catòlic un ateu-anarquista! En veritat no mos mereixem ets homos que tenim!

Es vertader valor *exemplar* des catòlics alemanys consisteix en que ells han duita sa seu acció an es camp vertaderament modern—no lletgigueu *modernista*—de sa política-social, essent estats ells es promotores de sa legislació obrera i de ses institucions protectores des trebay.

Ecls no tenen, ni han volgut tenir cap *qüestió previa*, com mos succeeix a noltros espanyols i an es francesos; ells, adhuc essent protestant es seu Emperador i casi tots es seus governants, may comensen ni acaban cap acte colectiu catòlic, que no saludin, no sols ab reverencia sino ab amor, el *Kaiser*, membre d'una família identificada ab so luteranisme. An es seus diaris e-hi veureu ben defensats es drets de l'Iglesia catòlica; pero no hi veureu aqueixes campanyes persistents i fins i tot escitacions a sa rebellió contra es governants, que es tant freqüent lletgir a sa prensa nostra an es països llatins. A forsa de criticar a dreta i a esquerra, es Governats s'arriben a formar una atmòsfera d'anarquisme i de protesta habitual contra es govern, que produceix aqueix estat general d'un poble ingovernable.

Vatassi, idó, es principals motius perque creim ha d'esser profitós estudiar s'acció des catòlics alemanys, lo meteix també que sa des catòlics belgues. Aquesta tasca mos hem senyalada ab s'esperansa de contribuir així a sa formació d'una mentalitat pràctica, adequada a ses necessitats des nostre temps.

PEL AREEEVIXINAT

Jara escoltau

EN VERA-VEU

Llògica des sindicalistes

Tampoc tenen llògica es sindicalistes (Es de *El Rayo* hu son sindicalistes). Perque, heu de sobre que a Gracia (Barcelona) s' altre dia se reuniren unes quantas societats sindicalistes ab so propòsit d'acordar formalment que eap soci poria tenirse por bon *company*, per un *company* exemplar, si no associava sa dona i ets infants i totes aquelles personnes que ell comandás. Se fé sa reunió, sa convengué formalment lo que volien; se diqué que s'associació de sa dona es necessaria i que no cumplirà sa seu obligació aquell obrer que no fassa associar sa seua familia.

Ah, idó? ¡Si'n tenen de llògica es sindicalistes! ¡Llibertat, llibertat! diuen ells eridan. D'aquí en envant tothom ferá lo que sia des seu gust i gana. Pus tiranía! pus esclavitut! Es grau més alt de civilisació es que cadascú prenga per son vent i no tenga somés a sa voluntat d'un altre; perque aixó es tiranía, i sa tiranía no es propia des sègle XX ni de l'Europa conscient, etc., etc. I mentrestant jo sarcasme criminal! ells, es sindicats, es germans de *El Rayo* a Barcelona oblien a sa dona a associar, la fan associar. I si ella no vol? Per forsa; s'ha de associar, no sols ella, sino que es seu homo i tot té obligació de ferla associar. S'obrer que no obligui sa dona a entrar an es gremi... ¡que li foradín es uentre amb un garrot! ¡que'l fusellini! ¡No'n falava altre!

I visca sa llibertat sindicalista!

Tiranía socialista

El Rayo en dona una prova clara, ben vergonyosa d'aquesta tiranía que sa *Unió General de Trabayadores*—entitat eminentment socialista-política,—exerceix demunt s'obrer.

En es derrer número publica un article d'un ferroviari de Valladolid... aont, com dos i dos fan quatre, demostra que sa gran dobberada que se recauda entre es socialistes, va a parar en gran part en aquell Gremi internacional, i que no serveix perque ets obrers puguen millorar se seu condició d'esclaus», que, una vega da repartida sa dobergera, ningú sap per ont se fon ni aont anirà a parar.»

Per exemple: es ferroviaris espanyols, que son uns 70.000, cada més repleguen 35.000 pessetes; si diu ver *El Rayo*, as cap de l'any son 420.000; as cap de dotze anys 5.040.000. ¿Sabeu sa *Federació Internacional de Transports* socialista quina participació té demunt tal millonada? Idó cobra 924.000 pesetes. ¿Sabeu quantes en cobra s'*Unió General de trabayadores*? Altres tantes 924.000. De manera que cada dotze anys aquestes dues federacions engoleixen un milió vuitcentes coranta vuit mil pessetes. «que ningú sap aont anirán a parar».

¿Ah, idó?

I diu *El Rayo*: De cap manera hem de voler que aqueixa gran dobberada que amb tanta suor gonyam, serveca per aixecar dalt es pedestals de sa perniciosa política ex-companys, ex-trabayadores, que no tenen motiu de tenir enveja an es burguesos, amb els quals se junten per con seguir es seus desitjos, mentres que ses nostres justes revindicacions dormen...

¡Oh si es poble trabayador obrir ets uys a sa veritat, a sa trista realitat des socialism...

Es nostros socialistes somien de desperts

Se veu que somien. Que hu son de beneys! Fa unes quantes setmanes que es seu paperot, *Obrero Balear*, esplica sa doctrina socialista, pero am tanta desgracia e-hu fa, diu unes barbaritats tan monstruos, que, només de lleigües, o riurie o tendriu compassió d'aqueys pobrets errats de contes.

Pregunta que ha d'esser un socialista en materia religiosa, i diu que anticlerical, materialista. I una de ses raons que dona, es que es socialistes creuen en sa Ciència; de manera que, si sa Relligió no està en pugna am sa Ciència, qui hu ha de demostrar, es sa Relligió. Vaja un doy! vaja una becada! ¡I es socialistes que se creuen trobarse a un temps en que no s'es demonstrada encara sa conformitat de sa Ciència am sa Relligió? Si es així, se comprèn que amollin tanta bahanada perque, efectivament, abans des Cristianisme era impossible dir que tal Relligió se oposas a sa Ciència, perque aquell no existia. Empero si es ver, com e-hu es en realitat, que es cristians, es catòlies de tots es sigles, segons sa necessitat, han demostrada suficientment, superabundantment sa no-oposició, sa conformitat de sa Fe i de sa Ciència; si es ver, com e-hu es an realitat, que sempre l'Esglesia Catòlica, desde que existeix, ha tenguts fiys qui se son consagrats a sa defensa de sa Fe, a fer veure que s'avenen perfectament ses noticies de sa Ciència am sos principis de sa Relligió,—naturalment! lo que diu s'*Obrero Balear* es una solemne becada, es un doy que no's perdonar. Mirau qu'es un doy d'aquells d'aquells es donar avuy en dia per no feta encara una defensa, una demonstració que s'es feta mil vegades i que se fa cada dia i actualment am més detalls, am més proves, am més descubriments que may, tots favorables a sa Relligió i a sa seu concordança am sa Ciència.

Diu si sa Relligió acabará quant reyni an el mon es Socialisme, i respón que no, que no acabará mentres tothom no se convenci de sa seu falsedad que ses ciencies demostren. ¡Altres doys! ¡Qu'ha d'acabar-se may per may sa Relligió! Per molt que fassen es socialistes i es sindicalistes i es anarquistes i es lerrouxistes de tot

el mon, no hu conseguirán! ¡Qué hi van de calsats per aygo! ¡I qu'han de demostrar ses ciencies sa falsedad de sa Relligió! Lo més que fan es sabis impíos, es blasfemar Deu i sa Creació! Pero ¿donar una prova, un fet que posi en perill s'edifici de sa Fe? Ca! Encara ha de nèixer es qui ha de presentarmos un fet, un argument que destruesca un sol principi necessari de sa Fe.

Diu també que sa societat porà viure sensa jutges ni policia ni presos, perque tot serà de tots, no hi haurà qüestions sobre propietat, ningú conseguirà per la forsa lo que posseeix de bona gana; tot serà un benestar perfect, serà es paradís d'En Jaurès. Serà alló d'un exèrcit de «mansos corderos». Es pecat de robo no existirà. Amb una paraula ¿sabeu qu'es una bassa d'oli? Idó així serà sa societat socialista demà que la vegen personnes humanes—que no la veurán—. Es disturbis revolucionaris d'avuy, es robos entre socialistes, sa fiscalisació entre socialistes, s'espulsió de socialistes feta per socialistes, aixó no conta ara. S'*Obrero Balear* es segur que vos diria que tals ensays de socialisme que veym am tan mal èxit avuy, no volen dir res, no fan desfavor, no desacrediten gens tal sistema: una cosa es lo que passa ara i una altra es lo que llavà succeirà, ¿eh socialistes?—Empero sempre hem cregut noltros que només es possible cuir lo qu'hem sembrat, i que no tendrem raims d'un betzer, ni fiugues de cristià d'una figuera de moro; i per lo tant es socialistes no conseguirán mica de pau, de virtut, de benestar, de germanor, alló on no sembren més que discordia, vicis, odis, llatrocinis, atentats. Dirmos que ses passions de s'hom estaran encalmades tan promte com es socialism rompi es lligam de sa Relligió, es dirmos que es tigres i lleons des park-zoològic s'amansarien no més de treurelos de ses gables i deixarlos en completa llibertat.

¡Ja hu val amb aqueys socialistetxos qui somien de desperts!

«El Rayo» pregunta an En Roca

En Roca, company socialista, va dir a un aplec s'altre dia:—Ets obrers saben perfectament que, en materia de peticions, ses Autoridats son inútils; si volen, idó, que sa seu reclamació sia atesa, que la fassan an es patrons i may an es Govern, perque no hi ha qu'esperar res d'ells.

I *El Rayo* fa aquesta pregunta: ¿Idó, que espera i qu'es lo que fa es company Roca dins es Consistori, per millorar sa classe obrera? Si En Roca troba qu'es treabayadores s'han d'emancipar ells meteixos, i que no tenen cap necessitat d'intermediaris, ja qu'ell es retgidor i se creu esser intermediari entre s'obrer i es Govern, ¿que espera per abandonar es Consistori? ¿quines feynes hi té a la Sala?

IVeyam si D. Francesc Roca contestarà an aquesta impertinencia ben pertinent!

Mal concepte

Si no's componen, si no estimen un poc més sa seu dignitat, si no defugen sa unió envilidora des socialistes i sindicalistes, será precis que mos formem un mal concepte des socis de sa *Unió Protectora Mercantil*, o sia des Dependents de Comerç en general.

Fins aquí es *Dependents de Comerç*, am sa seu vida professional independent, digna, respectable, seria, mos havien mescut una opinió ben favorable. Ultimament han fet un aplec per demanar sa jornada de deu hores, aon se mesclaven amb estrany i sospitos i censurable companyisme socialistes sindicalistes i dependents de Comerç. Demanar sa reducció d'hores de trebay ¿es just? ¿es raonable? Creym que si. Pero ¿quina necessitat tenen es *Dependents de Comerç* de vilipendiar sa seu honorabilitat i humiliar sa seu dignitat i fer duptar de ses seues bones idees?

Secció local

Aqueys dies tenim per Manacor el Rv. P. Antoni Sansó, de l'Orde Salesiana. Sia benvingut, i desitjam que l'estada a Manacor li sia agradable.

També es vengut el Rt. Fr. Celedoni Fuentes, Dominic, Prior del Convent de la Coruña, que va esser. Sia igualment ben vingut, i que s'hi campi bé per Manacor, tant com desitjam.

Se'n esperen altres dos de Dominics: un de Missa, el Rt. Fr. Cifre, i un llec, que abans d'entrar a l'Orde Dominicana era Germà de la Casa de Terciaris franciscans que hi havia aqui a sa Vilanova, el Germà Roch (Pere Juan Barceló).

Aquesta setmana ha proviscat una mi-cocina a diferents bandes de Mallorca; pero casi no ha bastat per banyar sa cara de sa terra.

Ja es ben cosa de demanar an el Sant Cristo i a la Puríssima, ells que comanden des nigulats i de tot, que mos envoi una bona saó si es convenient.

¡Hala Fies de la Puríssima! demanau-lo ab aquestes Coranthores. ¡Ja es ben hora de ferhi tots es possibles!

Una conferència notable.—E-hu va esser sa que es nostre bon amic don Antoni Bosch, Menescal de Ciutat, Inspector Provincial de Higiene Pecuaria, donà diumenge passat a la Sala sobre es *Mal des porcs*. Va recomanar que dins ses sols cremin paya homida perque es fura d'aquesta es un gran desinfectant. Parlà també de s'empelt o vacunació preventiva i curativa des porcs; va dir que sa preventiva es p'és bestiar jove, que convé vacunarlo tot, pero que sa virtut de sa vacunació només dura devers un any. Per aixó convé vacunar casi cada any dit bestiar.

En quant a sa vacunació curativa va dir que es de molta de virtut, sobre tot quant es mal comensa. Digué que aviat en porá enviar de vacuna d'aquesta, i alabá es tenint senyor Rosselló encarregat ara de sa Babília, perqu'en ha demandada directament an el Laboratori Lel·clam de Tolosa (França). Se va oferir a contestar de franc qualsevol consulta que li fessen de ram de tal malaltia, i recomaná que no amagassen may es casos de de mort de porcs i que per res del mon mengin carn de porcs morts des mal, si no que los han de cremar.

Sa conferència del Sr. Bosch agrada molt ferm, i hi ha que agrairlehi de tot cor; es un favor gros que va fer a Manacor de venir a donarla.

ANDREU ALCOVER.